

VENDIM
Nr.1, datë 16.4.2004

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, të përbërë nga:

Thimjo Kondi	Kryetar
Zamir Poda	Anëtar
Kristaq Ngjela	Anëtar
Perikli Zaharia	Anëtar
Spiro Spiro	Anëtar
Agron Lamaj	Anëtar
Artan Hoxha	Anëtar
Nikoleta Kita	Anëtare
Ylvi Myrtja	Anëtar
Valentina Kondili	Anëtare
Vladimir Metani	Anëtar
Vladimir Bineri	Anëtar
Evgjeni Sinoimeri	Anëtare
Irma Bala	Anëtare
Shpresa Beça	Anëtare

në seancën gjyqësore të datës 16.4.2004 morën në shqyrtim çështjen për mosmarrëveshjen e kompetencës së gjykimit në shkallë të dytë, që i përket:

TË PANDEHURIT: EDUARD NDREU

AKUZA: Kryerjen e veprës penale të trafikimit të femrave për prostitucion, parashikuar në nenin 114/b/2 të Kodit Penal.

Gjykata e Shkallës së Parë Mirditë, me vendimin nr.104, datë 24.11.2003, e ka dënuar të pandehurin për veprën penale për të cilën akuzohet duke caktuar një dënim prej 10 vjet burgim.

Gjykata e Apelit Tiranë me vendimin nr.5, datë 8.1.2004 ia ka dërguar çështjen Gjykatës së Lartë për t'u shprehur lidhur me kompetencën e gjykimit, me arsyetimin se:

Bazuar në nenin 75/a të Kodit të Procedurës Penale, gjykimi i kësaj çështjeje është në kompetencën e Gjykatës së Apelit të Krimeve të Rënda.

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr.65, datë 30.1.2004, ka vendosur:

Prishjen e vendimit nr.5, datë 8.1.2004 të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe kthimin e akteve asaj gjykate, duke arsyetuar se në rastin konkret nuk ka mosmarrëveshje në lidhje me kompetencën, në kuptim të nenit 89/1 të Kodit të Procedurës Penale.

Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr.89, datë 17.2.2004 ka vendosur:

Moskompetencën e gjykimit të çështjes penale në ngarkim të të pandehurit Eduard Ndreu dhe dërgimin e çështjes për gjykim gjykatës kompetente, Gjykatës së Apelit për Krimet e Rënda.

Gjykata e Apelit e Krimeve të Rënda, me vendimin nr.1, datë 1.3.2004 ka vendosur:

Moskompetencën e gjykimit të çështjes penale në ngarkim të të pandehurit Eduard Ndreu, i akuzuar për veprën penale të parashikuar nga neni 114/b/2 të Kodit Penal dhe dërgimin e çështjes në Gjykatën e Lartë për zgjidhjen e mosmarrëveshjes në lidhje me kompetencën.

Kryetari i Gjykatës së Lartë Thimjo Kondi, pasi studioi vendimin nr.1, datë 1.3.2004 të Gjykatës së Apelit të Krimeve të Rënda vendosi:

Kalimin për shqyrtim në Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë të çështjes për konflikt kompetence midis Gjykatës së Apelit Tiranë dhe Gjykatës së Apelit të Krimeve të Rënda, që i përket të pandehurit Eduard Ndreu, akuzuar për veprën penale të trafikimit të femrave për prostitucion në bazë të nenit 114/b/2 të Kodit Penal.

Duke pasur parasysh:

Se midis Gjykatës së Apelit Tiranë dhe Gjykatës së Apelit të Krimeve të Rënda ka lindur

mosmarrëveshja e kompetencës, sepse këto dy gjykata e kuptojnë, interpretojnë dhe zbatojnë në mënyrë të ndryshme nenin 11/2 të ligjit nr.9110, datë 24.7.2003 “Për organizimin dhe funksionimin e gjykatave të krimeve të rënda”;

Se kuptimi, interpretimi dhe zbatimi i ndryshëm i kësaj dispozite në raste të tilla të ngjashme, që do të paraqiten në të ardhmen në këto dy gjykata dhe në gjykata të tjera të apelit, rrezikon të sjellë konfuzion dhe zvarritje të çështjeve të krimeve të rënda dhe mungesë efektiviteti të gjykimit të tyre;

Duke vërejtur se edhe në Kolegjin Penal të Gjykatës së Lartë ka mendime të ndryshme e të kundërta lidhur me këtë mosmarrëveshje kompetence,

Kryetari i Gjykatës së Lartë ka kërkuar nga Kolegjet e Bashkuara njehsimin e praktikës gjyqësore për problemet e mëposhtme:

1. Gjykata e Apelit e Krimeve të Rënda a mund të shqyrtojë në shkallë të dytë, qoftë edhe përjashtimisht, çështje që janë shqyrtuar në shkallë të parë nga gjykatat e rretheve gjyqësore para datës 1.1.2004, të cilat sipas nenit 75/a të Kodit të Procedurës Penale janë në kompetencë të gjykatave të krimeve të rënda?

2. A ka ndeshje (kolizion) midis rregullimit të përgjithshëm për kompetencën e Gjykatës së Apelit të Krimeve të Rënda sipas nenit 14/3 të Kodit të Procedurës Penale dhe nenit 11/2 të ligjit nr.9110, datë 24.7.2003?

Në qoftë se do të konkludohet për mospërputhje, kontradikte apo ndeshje midis këtyre dy dispozitave, cila prej tyre merr përparësi në zbatim?

Përgjigjet e pyetjeve të mësipërme duhet të jenë rrjedhojë e interpretimit të nenit 11/2 të ligjit nr.9110, datë 24.7.2003, sipas të cilit “Çështjet penale, që do të jenë në gjykim në gjykatat e shkallës së parë e të apelit deri në ditën e fillimit të funksionimit të gjykatave për krime të rënda, do të përfundohen nga këto gjykata” dhe të nenit 13/3 (të ndryshuar) të Kodit të Procedurës Penale, sipas të cilit “gjykatat e apelit për krimet e rënda shqyrtojnë në shkallë të dytë, me trup gjykues të përbërë nga pesë gjyqtarë, çështjet e gjykuara nga gjykata e krimeve të rënda”.

Interpretimet e këtyre dispozitave duhet të pajtohen e harmonizohen me frymën dhe qëllimet e ligjit nr.9110, datë 24.7.2003 dhe të ndryshimeve përkatëse në Kodin e Procedurës Penale.

KOLEGJET E BASHKUARA TË GJYKATËS SË LARTË,

pasi dëgjuan relatimin e çështjes nga gjyqtarët Thimjo Kondi dhe Perikli Zaharia, pasi dëgjuan prokurorin Saliko Hajno, që u shpreh për kompetencën e Gjykatës së Apelit Tiranë, e pasi e biseduan çështjen në tërësi,

VËREJNË:

I. Gjykata e Apelit Tiranë ka vendosur shpalljen e moskompetencës për gjykimin në shkallë të dytë të çështjes me të pandehur Eduard Ndreu, akuzuar për veprën penale të parashikuar nga neni 113/b/2 të Kodit Penal, duke iu referuar nenit 75/a të Kodit të Procedurës Penale, që përcakton kompetencën lëndore të gjykatave për krime të rënda.

Kjo gjykatë ka bërë në favor të qëndrimit të saj edhe interpretimin e nenit 11/2 të ligjit nr.9110, datë 24.7.2003 “Për organizimin dhe funksionimin e gjykatave të krimeve të rënda”, duke arsyetuar se për këtë çështje nuk kishte filluar gjykimin në Gjykatën e Apelit Tiranë në kohën kur, sipas ligjit, ka filluar funksionimi i Gjykatës së Apelit të Krimeve të Rënda (1.1.2004). Regjistrimi i çështjes nuk nënkupton fillimin e procesit të gjykimit.

Sipas nenit 11/2 të ligjit nr.9110, datë 24.7.2003, “Çështjet penale, që do të jenë në gjykim në gjykatat e shkallës së parë dhe të apelit deri në ditën e fillimit të funksionimit të gjykatave për krime të rënda, do të përfundohen nga këto gjykata”.

Shtojmë se Gjykata e Apelit Tiranë, në vendimin e saj nuk e ka përmendur fare nenin 13/3 (të ndryshuar) të Kodit të Procedurës Penale, sipas të cilit “Gjykatat e Apelit për Krimet e Rënda shqyrtojnë në shkallë të dytë, me trup gjykues të përbërë nga pesë gjyqtarë, çështjet e gjykuara nga gjykata e krimeve të rënda”.

II. Gjykata e Apelit të Krimeve të Rënda ka vendosur moskompetencën e saj duke e

interpretuar e zbatuar ndryshe nenin 11/2 të ligjit nr.9110, datë 24.7.2003, të sipërcituar.

Sipas kësaj gjykate, në kuptim të nenit 11/2, përderisa çështja është regjistruar për gjykim në Gjykatën e Apelit Tiranë, është hedhur shorti e është bërë shpallja e gjykimit, pavarësisht nëse janë bërë veprime procedurale apo jo, çështja duhet të konsiderohet çështje në gjykim në Gjykatën e Apelit Tiranë, prandaj kjo gjykatë duhet të konsiderohet kompetente.

Gjykata e Apelit të Krimeve të Rënda arsyeton më tej se edhe çështjet e tjera penale, të cilat duke iu referuar akuzës janë në kompetencë gjykimi të Gjykatës së Krimeve të Rënda, nëse janë gjykuar në shkallë të parë nga gjykatat e rretheve gjyqësore, do të vazhdojnë të gjykohen në shkallë të dytë nga gjykatat respektive të apeleve, sepse janë në vazhdimësinë normale të procedurës së zakonshme.

Sipas Gjykatës së Apelit të Krimeve të Rënda, edhe në rastet kur një gjykatë apeli prish një vendim, që aktualisht çështja i takon Gjykatës së Krimeve të Rënda, por është gjykuar në shkallë të parë nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm, çështja do të rishqyrtohet nga gjykata e shkallës së parë, nga një trup gjykues tjetër i asaj gjykate (nenet 428/ç e 429/1 të Kodit të Procedurës Penale).

Sipas Gjykatës së Apelit të Krimeve të Rënda, kjo gjykatë është kompetente për të shqyrtuar në shkallë të dytë vetëm çështjet që janë paraqitur për gjykim në Gjykatën e Shkallës së Parë të Krimeve të Rënda (që janë regjistruar për gjykim në atë gjykatë pas datës 1.1.2004).

1. Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë vlerësojnë të drejtë dhe të bazuar në ligj qëndrimin e Gjykatës së Apelit për Krimet e Rënda. Kompetenca funksionale e kësaj gjykate përcaktohet nga neni 14/3 i Kodit të Procedurës Penale. Sipas kësaj dispozite kjo gjykatë shqyrton në shkallë të dytë çështjet e gjykuara në shkallë të parë nga Gjykata e Krimeve të Rënda. Ndërsa dispozita procedurale në fjalë është dispozitë që rregullon kompetencën e gjykimit, neni 11 i ligjit nr.9100, datë 24.7.2003 *“Për organizimin dhe funksionimin e gjykatave të krimeve të rënda”* është dispozita që përcakton kohën e vënies në funksionim të gjykatave të krimeve të rënda. Data e fillimit të veprimtarisë së këtyre gjykatave, sipas përcaktimit që ka bërë ligjvënësi është data 1.1.2004. Nëpërmjet paragrafit të dytë të nenit 11, që është një dispozitë kalimtare, ligjvënësi ka përcaktuar cila do të jetë ecuria e çështjeve të kompetencës lëndore të gjykatave të krimeve të rënda, të përcaktuar në nenin 75/a të Kodit të Procedurës Penale, çështje të cilat më datën 1.1.2004 do të jenë në gjykim në gjykatat ekzistuese të shkallës së parë e të apeleve.

Kjo dispozitë përcakton në mënyrë të shprehur se këto çështje do të përfundohen nga këto gjykata. Përsa u përket çështjeve në gjykim në gjykatat e shkallës së parë deri tani nuk ka lindur ndonjë paqartësi, e jo më të jenë mbajtur qëndrime të kundërta. Qëndrime të kundërta, siç parashtrahet më lart, janë mbajtur për *“çështjet në gjykim në gjykatat e apelit”*. Shtrohet pyetja: *Cilat çështje do të konsiderohen çështje që janë në gjykim në gjykatat e apelit?*

Shumica është e mendimit që çështje të tilla konsiderohen ato çështje, gjykimi i të cilave ka përfunduar në shkallë të parë, d.m.th. ato çështje për të cilat gjykatat e shkallës së parë kanë dalë me një vendim përfundimtar pas shqyrtimit të themelit të tyre, dhe që kundër vendimit është bërë apel.

Kjo është arsyeja që ligjvënësi ka përdorur termin *“çështje në gjykim”* dhe jo *“çështje të regjistruara”*.

Një çështje konsiderohet çështje në gjykim në gjykatën e apelit jo në momentin e veprimit administrativ të regjistrimit të saj në regjistrat e kësaj gjykate, por që në momentin kur është ushtruar apeli kundër vendimit të gjykatës së shkallës së parë.

Po me çështjet që janë në gjykim në gjykatat e shkallës së parë përpara datës 1.1.2004 çfarë do të bëhet? Neni 11/2 i ligjit nuk lë asnjë dyshim që këto çështje do të vazhdojnë të gjykohen nga këto gjykata deri në përfundimin e tyre. Po kështu, në rast apeli kundër vendimit përfundimtar të shkallës së parë, çështjet do të gjykohen në gjykatat ekzistuese të apelit dhe jo në Gjykatën e Apelit të Krimeve të Rënda.

Në qoftë se do të pranohej e kundërta, atëherë do të shkelej rregullimi i nenit 14/3 të Kodit të Procedurës Penale. Kjo dispozitë, duke parashikuar që Gjykata e Apelit e Krimeve të Rënda shqyrton në shkallë të dytë çështjet e gjykuara nga Gjykata e Krimeve të Rënda, në të njëjtën kohë nënkupton nëpërmjet interpretimit nga e kundërta (ad contrario) se një çështje që nuk është gjykuar në shkallë të parë nga gjykata e krimeve të rënda, (sepse gjykimi i saj në shkallë të parë ka filluar para datës 1.1.2004), nuk mund të gjykohet në shkallë të dytë nga Gjykata e Apelit e Krimeve të Rënda. Është

kjo arsyeja që ligjvënësi në nenin 11/2 të ligjit nr.9110, datë 24.7.2003, që është një dispozitë kalimtare, i ka përfshirë në një formulim të vetëm “*çështjet penale që do të jenë në gjykim në gjykatat e shkallës së parë dhe të apelit deri në ditën e fillimit të funksionimit të gjykatave për krime të rënda*”, duke iu përmbajtur parimit të vazhdimësisë së gjykimit.

Si përfundim: ***Gjykata e Apelit e Krimeve të Rënda nuk mund të shqyrtojë në shkallë të dytë çështje që janë shqyrtuar në shkallë të parë nga gjykatat e rretheve gjyqësore para datës 1.1.2004, të cilat, sipas nenit 75/a të Kodit të Procedurës Penale, janë në kompetencë të gjykatave të krimeve të rënda.***

2. Më lart parashtrojmë se problematikat e rregullimit prej nenit 14/3 të Kodit të Procedurës Penale dhe ajo e nenit 11/2 të ligjit nr.9110, datë 24.07.2003, janë të ndryshme: Ndërsa neni 14/3 i Kodit të Procedurës Penale është një dispozitë procedurale që parashikon kompetencën lëndore të gjykatave të krimeve të rënda, neni 11/2 i ligjit nr.9110, datë 24.7.2003 është dispozitë kalimtare që siguron vazhdimësinë e gjykimit të çështjeve, të filluara para datës 1.1.2004 në gjykatën e shkallës së parë e mandej në atë të apelit.

Duke qenë dispozita me karakter të ndryshëm e me objekt rregullimi të ndryshëm, nuk bëhet fjalë për mospërputhje, kontradiktë apo ndeshje midis tyre, as për përparësi në zbatim. Ato plotësojnë njëra-tjetrën.

Neni 14/3 i Kodit të Procedurës Penale është një dispozitë procedurale, që rregullon kompetencën lëndore, me karakter të përgjithshëm dhe me fuqi për të ardhmen (pas datës 1.1.2004), ndërsa neni 11/2 i ligjit nr.9110, datë 24.7.2003, si dispozitë kalimtare, ka karakter të përkohshëm dhe të kufizuar deri në përfundimin në shkallë të parë e në apel të çështjeve në proces gjykimi para datës kur fillon zyrtarisht veprimtaria e gjykatave të krimeve të rënda.

PËR KËTO ARSYE,

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, në bazë të nenit 141/2 të Kushtetutës, të neneve 14/c dhe 17/b të ligjit “*Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës së Lartë të Republikës së Shqipërisë*” dhe të nenit 438 të Kodit të Procedurës Penale,

VENDOSËN:

Të zgjidhin mosmarrëveshjen midis Gjykatës së Apelit Tiranë dhe Gjykatës së Apelit të Krimeve të Rënda për kompetencën e gjykimit të çështjes me të pandehur Eduard Ndreu duke caktuar si gjykatë kompetente për gjykimin e kësaj çështjeje Gjykatën e Apelit Tiranë.

Ky vendim për njehsimin e praktikës gjyqësore të dërgohet për botim në Fletoren Zyrtare.

MENDIMI I PAKICËS

Gjykata e Apelit Tiranë ka vendosur shpalljen e moskompetencës për gjykimin në shkallë të dytë të çështjes me të pandehur Eduard Ndreu, akuzuar për veprën penale të trafikimit të femrave për prostitucion, të parashikuar nga neni 114/b/2 të Kodit Penal, duke iu referuar për këtë neni 75/a të Kodit të Procedurës Penale, i cili përcakton kompetencën lëndore të gjykatave për krimet e rënda.

Kjo gjykatë ka interpretuar në favor të qëndrimit të saj nenin 11/2 të ligjit nr.9110, datë 24.7.2003 “*Për organizimin dhe funksionimin e gjykatave për krimet e rënda*”, duke arsyetuar se:

- Për këtë çështje nuk kishte filluar gjykimin në Gjykatën e Apelit Tiranë në kohën kur, sipas ligjit, ka filluar funksionimi i Gjykatës së Apelit për Krimet e Rënda, më 1 janar 2004.

- Regjistrimi i çështjes nuk nënkupton gjykimin e saj.

- Sipas nenit 11/2 të ligjit të mësipërm nr.9110, datë 24.7.2003, “*çështjet penale që janë në gjykim në gjykatat e shkallës së parë dhe të apelit deri në ditën e fillimit të funksionimit të gjykatave për krimet e rënda, do të përfundohen nga këto gjykata.*”

Gjykata e Apelit për Krimet e Rënda ka vendosur moskompetencën e saj, duke e interpretuar dhe zbatuar ndryshe nenin 11/2 të ligjit e lartpërmendur nr.9110, datë 24.7.2003.

Sipas kësaj gjykate, në kuptim të nenit 11/2 të ligjit të mësipërm, përderisa çështja është regjistruar për gjykim në Gjykatën e Apelit Tiranë, pavarësisht nëse janë bërë ose jo veprime procedurale, çështja duhet të konsiderohet çështje në gjykim në Gjykatën e Apelit Tiranë, prandaj kjo

gjykatë duhet të konsiderohet kompetente.

Sipas Gjykatës së Apelit për Krimet e Rënda, kjo gjykatë është kompetente për të shqyrtuar në shkallë të dytë vetëm çështjet që janë paraqitur për gjykim në Gjykatën e Shkallës së Parë për Krime të Rënda (që janë regjistruar për gjykim në atë gjykatë pas datës 1.1.2004).

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë me shumicë votash vendosën të zgjidhin mosmarrëveshjen midis gjykatave të mësipërme për kompetencën e gjykimit të kësaj çështjeje, duke caktuar si gjykatë kompetente Gjykatën e Apelit Tiranë.

Qëndrimi i mbajtur nga shumica në këtë rast nuk na duket i drejtë, sepse vjen në kundërshtim me kuptimin, interpretimin dhe zbatimin e dispozitave ligjore që rregullojnë ecurinë e gjykimit të çështjeve të kompetencës lëndore të gjykatave për krimet e rënda, të regjistruara, por ende të pagjykuara para datës 1 janar 2004 në gjykatat e apelit. Prandaj parashtrojmë sa vijon:

Në ligjin nr.9085, datë 19.6.2003 “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr.7905, datë 21.3.1995” Kodi i Procedurës Penale të Republikës së Shqipërisë, në nenin 1, me të cilin është ndryshuar pika 3 e nenit 14 të Kodit të Procedurës Penale, është parashikuar **rregulli i përgjithshëm** se: Gjykatat e apelit për krimet e rënda shqyrtojnë në shkallë të dytë, me trup gjykues të përbërë nga pesë gjyqtarë, çështjet e gjykuara nga gjykata e krimeve të rënda.

Në ligjin e mëvonshëm nr.9110, datë 24.7.2003 “Për organizimin dhe funksionimin e gjykatave për krime të rënda”, në nenin 11 që bën fjalë për dispozitat e fundit, pika 1, është parashikuar se: “Gjykatat për krime të rënda dhe gjykatat e apelit për krime të rënda fillojnë funksionimin e tyre në datën 1 janar 2004.”

Ndërkohë, ligjvënësi nuk ka lënë jashtë vëmendjes rregullimin ligjor të situatës kalimtare të çështjeve që deri në kohën e fillimit të funksionimit të gjykatave të krimeve të rënda ndodheshin për gjykim pranë gjykatave të zakonshme të shkallës së parë dhe të apelit. Duke mbajtur parasysh këtë situatë, ligjvënësi ka pranuar të bëjë një përjashtim nga rregulli i përgjithshëm që përcakton neni 1 i lartpërmendur i ligjit nr.9085, datë 19.6.2003.

Kështu, në nenin 11 pika 2 të ligjit nr.9110, datë 24.7.2003 “Për organizimin dhe funksionimin e gjykatave për krime të rënda”, ka parashikuar se: Çështjet penale, që do të jenë në gjykim në gjykatat e shkallës së parë dhe të apelit deri në ditën e fillimit të funksionimit të gjykatave për krime të rënda, do të përfundohen nga këto gjykata”.

Konflikti për kompetencën që ka lindur midis gjykatave të zakonshme dhe atyre për krime të rënda është i lidhur pikërisht me kuptimin, interpretimin dhe zbatimin e drejtë të kësaj dispozite dhe në varësi të kësaj duhet t’u jepet përgjigje edhe pyetjeve të parashtruara në vendimin për kalimin e çështjes për shqyrtim në Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë.

Ndryshe nga qëndrimi i mbajtur nga shumica, mendojmë se dispozitat e fundit dhe kalimtare jo pa qëllim bëjnë një përjashtim nga rregulli i përgjithshëm i gjykimit të çështjeve që sipas nenit 75/a të Kodit të Procedurës Penale janë në kompetencë të gjykatave të krimeve të rënda.

Ky konkluzion mbështetet në disa argumente:

Së pari, ligjvënësi nuk ka bërë ndonjë ndarje në lidhje me kohën e funksionimit të Gjykatës së Shkallës së Parë për Krime të Rënda dhe asaj të Apelit për Krime të Rënda. Meqenëse sipas nenit 11 pika 1, të lartpërmendur të ligjit nr.9110, datë 24.7.2003 “Për organizimin dhe funksionimin e gjykatave për krime të rënda” është përcaktuar që të dyja këto instance të ndryshme gjyqësore do të fillojnë funksionimin në të njëjtën datë, pra më 1 janar 2004; kjo nënkupton që ligjvënësi ka përcaktuar edhe se me çfarë do të merret Gjykata e Apelit të Krimeve të Rënda duke filluar nga ajo datë.

Pra, shtrohet pyetja: Mos vallë ligjvënësi me funksionim të Gjykatës së Apelit për Krimet e Rënda, ndryshe me atë të Gjykatës së Shkallës së Parë për Krimet e Rënda, nënkupton vetëm ngritjen (krijimin) dhe jo zhvillimin e gjykimit prej saj?

Përgjigja nga ana jonë do të ishte “jo”, sepse nuk do të ishte e arsyeshme që Gjykata e Apelit për Krime të Rënda, mbështetur në rregullin e përgjithshëm të lartpërmendur, të rrinte në pritje deri sa t’i vinin për gjykim, nëpërmjet apelit, çështjet e gjykuara nga Gjykata e Shkallës së Parë për Krime të Rënda, pra praktikisht pas disa muajve që të ketë përfunduar gjykimi në atë gjykatë dhe pasi të jetë bërë njoftimi i palës kundërshtare për apelin e bërë ndaj vendimit përkatës.

Në qoftë se do të pranohej kjo, natyrshëm lind pyetja tjetër:

Përse duhej që këto gjykata të niveleve të ndryshme të ngriheshin dhe të kompletoheshin *me urgjencë* në të njëjtën kohë dhe për rrjedhojë të kërkohej funksionimi i tyre në të njëjtën datë, më 1

janar 2004?

Jo vetëm kaq, por nisur nga fakti që numri i gjyqtarëve të vendit nuk ka ndryshuar, (pra pikërisht Gjykata e Apelit të Krimeve të Rënda u plotësua nga ky numër), si mund të pranohet se ligjvënësi ka lejuar që gjyqtarët e Apelit të Krimeve të Rënda të rrinë në pritje për të gjykuar pas disa muajve, ndërsa gjykatat e zakonshme të apelit, në kushtet e mungesës së krijuar nga lëvizja e gjyqtarëve të tyre në Gjykatën e Apelit të Krimeve të Rënda, të përballojnë edhe ngarkesën e këtyre gjyqtarëve në gjykimin e çështjeve që sipas nenit 75/a të Kodit të Procedurës Penale i takojnë Gjykatës së Krimeve të Rënda për t'i gjykuar.

Së dyti, ndryshe nga arsyetimi i vendimit të Gjykatës së Apelit për Krime të Rënda, me çështje penale që do të jenë në gjykim nuk mund të kuptohen edhe çështjet penale që janë regjistruar në sekretarinë e gjykatës, sepse regjistrimi, mbështetur në dispozitat e Kodit të Procedurës Penale, është një veprim administrativ dhe jo një veprim procedural.

Që çështja të konsiderohet në gjykim nuk mjafton vetëm regjistrimi i saj, por detyrimisht, pas respektimit të radhës së çështjeve të ardhura dhe të regjistruara, caktimi me short i trupit gjykues që do ta gjykojë atë, standard ky i detyrueshëm për funksionimin e pushtetit gjyqësor në mënyrë të pavarur dhe të paanshëm, në zbatim të Kushtetutës së Republikës të Shqipërisë dhe Konventës Europiane për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut (KEMDNJ) (neni 6).

Përveç kësaj, vetëm pasi procedohet me veprimet paraprake të gjykimit, sipas nenit 426 të Kodit të Procedurës Penale, i cili parashikon urdhërimin për thirrjen e të pandehurit, paditësit civil dhe të paditurit civil, si dhe të mbrojtësve e të përfaqësuesve të tyre, brenda një afati paraqitjeje jo më të vogël se 10 ditë, çështja konsiderohet se është në gjykim.

Në rast se me çështjet në gjykim do të kuptohen edhe çështjet që vetëm sa janë regjistruar, atëherë duhet të pranohet paradoksi se çështjet që janë regjistruar në Gjykatën e Apelit Tiranë në prag të fillimit të vitit 2004 duhet të përfundonin nga kjo gjykatë, pavarësisht se për to nuk ishte ndërmarrë asnjë veprim procedural dhe pavarësisht se objektivisht ato nuk mund të futeshin në gjykim deri më datën e fillimit të funksionimit të Gjykatës së Apelit për Krimet e Rënda, më 1 janar 2004.

Për rrjedhojë, çështjet e regjistruara në gjykatën e apelit nuk mund të konsiderohen në kuptim të nenit 11 pika 2 të ligjit nr.9110, datë 24.7.2003 "Për organizimin dhe funksionimin e gjykatave për krime të rënda", si çështje në gjykim.

Në këtë vështrim, aq më i papranueshëm është qëndrimi i shumicës se çështje në gjykim në gjykatën e apelit konsiderohen ato çështje, gjykimi i të cilave ka përfunduar në shkallë të parë, d.m.th. ato çështje për të cilat gjykata e shkallës së parë ka dalë me një vendim përfundimtar pas shqyrtimit të themelit të tyre dhe që kundër vendimit është bërë apel.

Ushtrimi i apelit i jep mundësi apeluesit që çështja e tij të shqyrtohet nga gjykata e shkallës së dytë, por cila gjykatë duhet ta shqyrtojë atë kjo nuk varet nga ai, por nga rregulli i vendosur me ligj.

Apeli është i nevojshëm të regjistrohet, por kjo nuk do të thotë se që me regjistrimin e tij si veprim administrativ, çështja konsiderohet se është në gjykim në shkallë të dytë. Nga ana tjetër, vetëm ushtrimi i së drejtës së apelit nuk presupozon se çështja është në gjykim në shkallë të dytë, pa u ndërmarrë veprimet e nevojshme procedurale në zbatim të kërkesave të Kodit të Procedurës Penale për gjykimin e çështjes në këtë shkallë.

Së treti, edhe në ligjin nr.9110, datë 24.7.2003 "Për organizimin dhe funksionimin e gjykatave për krime të rënda", në nenin 5 është përcaktuar kompetenca e gjykatave për krime të rënda. Sipas pikës 1 të këtij ligji është parashikuar se: Gjykata për Krime të Rënda dhe Gjykata e Apelit për Krime të Rënda gjykojnë në shkallë të parë dhe në shkallë të dytë veprat penale të parashikuara nga neni 75 shkronja "a" të Kodit të Procedurës Penale.

Por, a ka raste kur gjykata e krimeve të rënda gjykon çështje jo të kompetencës së saj?

Pikërisht në pikën 2 të këtij neni është pranuar përjashtimi nga ky rregull i përgjithshëm.

Sipas kësaj pike, kur gjatë gjykimit ndryshohet cilësimi ligjor i veprës penale dhe për këtë shkak kompetente është një gjykatë tjetër, gjykimi vazhdon dhe përfundohet nga gjykata e krimeve të rënda, duke zbatuar dispozitat e Kodit të Procedurës Penale.

Pra, vetë ligjvënësi ka pranuar se në raste të veçanta këto gjykata nuk mund të gjykojnë vetëm veprat penale të parashikuara nga neni 75, shkronja "a" të Kodit të Procedurës Penale.

Po të qëndronte strikt në parimin e vazhdimësisë së gjykimit të atyre çështjeve që janë në kompetencë të gjykatës së krimeve të rënda, atëherë ligjvënësi nuk kishte përse në këtë rast ta jepte këtë zgjidhje, "duke rënduar pozitën e të pandehurit", siç përmend shumica në favor të qëndrimit të saj

për rastin në gjykim.

Siç shihet, edhe në këtë dispozitë ligjvënësi ka pranuar përjashtimin nga rregulli i përgjithshëm.

Me këtë rast i jepet përgjigje edhe pyetjes nr.3 të paraqitur në vendimin për kalimin e çështjes për shqyrtim në Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë. Kështu, kur ligji i mëvonshëm parashikon përjashtimin nga rregulli i përgjithshëm për të rregulluar një gjendje kalimtare të gjykimit të çështjeve, atëherë nuk ka përse ky përjashtim të merret dhe të kuptohet se bie ndesh me rregullin e vendosur nga ligjvënësi në nenin 75 shkronja "a" të Kodit të Procedurës Penale, lidhur me kompetencat e gjykatës për krime të rënda.

Së katërti, duke mbajtur parasysh statusin e gjyqtarëve të gjykatës së krimeve të rënda, që lidhet jo vetëm me përzgjedhjen, por edhe me masat e sigurimit dhe trajtimit të tyre, si dhe përbërjen e trupit gjykues të kësaj gjykate prej pesë gjyqtarësh të kësaj kategorie, ky është një tjetër argument që mbështet qëndrimin e pakicës se, veprat penale të parashikuara nga neni 75 shkronja "a" të Kodit të Procedurës Penale, duhet të gjykohen nga kjo gjykatë apeli, pavarësisht se në shkallë të parë janë gjykuar nga gjykata e zakonshme. Kjo është një garanci me tepër për të pandehurit dhe jo rëndim i pozitës së tyre.

Në mbështetje të argumenteve të mësipërme dhe duke iu përgjigjur pyetjes nr.2 të parashtruar në vendimin për kalimin e çështjes për shqyrtim në Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, konkludojmë se:

Gjykata e Apelit për Krime të Rënda mund të shqyrtojë në fazën kalimtare çështje që janë shqyrtuar në shkallë të parë nga gjykatat e rretheve gjyqësore para datës 1.1.2004 dhe që sipas nenit 75/a të Kodit të Procedurës Penale, janë në kompetencë të gjykatave të krimeve të rënda, në përmbushje të qëllimit për të cilin ato janë krijuar.

Përgjigja e pyetjes nr.3 është e lidhur me sa më sipër.

Pra, në rastet kur një gjykatë apeli (jo e krimeve të rënda), e cila është duke gjykuar një çështje të kompetencës së gjykatës për krime të rënda, e prish vendimin dhe vendos dërgimin e çështjes për rishqyrtim, çështjen duhet t'ia dërgojë gjykatës për krime të rënda, për shkak se në këtë rast, nga njëra anë gjykimi do të konsiderohej se fillonte nga e para, me tjetër trup gjykues dhe nga ana tjetër kjo do të ishte në përmbushje të qëllimit për të cilin këto gjykata janë krijuar.

Kështu, sipas nenit 1 të ligjit nr.9110, datë 24.7.2003 "Për organizimin dhe funksionimin e gjykatave për krime të rënda" synimi i këtij ligji është jo vetëm rritja e efektivitetit të luftës kundër krimit të organizuar dhe krimeve të rënda, por edhe përmirësimi i cilësisë së gjykimit të tyre.

Në përfundim, mendojmë se Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, për të zgjidhur mosmarrëveshjen midis Gjykatës së Apelit Tiranë dhe Gjykatës së Apelit për Krimet e Rënda lidhur me kompetencën e gjykimit të çështjes me të pandehur Eduard Ndreu, akuzuar për veprën penale të trafikimit të femrave për prostitucion, në bazë të nenit 114/b/2 të Kodit Penal, duhet të caktojë si gjykatë kompetente për gjykimin e kësaj çështjeje Gjykatën e Apelit për Krimet e Rënda.

Anëtarë: Perikli Zaharia, Shpresa Beça, Kristaq Ngjela

MENDIMI I PAKICËS KUNDËR

Në lidhje me vendimin nr.1, datë 16.4.2004 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë.

Nuk jam dakord me vendimin nr.1, datë 16.4.2004 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, jo thjesht përse i takon zgjidhjes përfundimtare që i është bërë çështjes objekt gjykimi dhe përcaktimeve unifikuere (sentencave) që janë pranuar prej saj, por sidomos për faktin që kjo çështje është tërhequr me vendim të Kryetarit të Gjykatës së Lartë, për t'u gjykuar nga këto Kolegje, për arsye të mëposhtme:

Në lidhje me gjykimin në Kolegjet e Bashkuara, në legjislacionin në fuqi në Republikën e Shqipërisë, bëhet fjalë në Kushtetutë, në Kodin e Procedurës Penale dhe në ligjin nr.8588, datë 15.3.2000 "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës së Lartë të Republikës së Shqipërisë".

Konkretisht, në pikën 2 të nenit 141 të Kushtetutës thuhet: "**Për njehsimin ose ndryshimin e praktikës gjyqësore**, Gjykata e Lartë ka të drejtë të tërheqë për shqyrtim në Kolegjet e Bashkuara çështje të caktuara gjyqësore".

Në pikën 1 të nenit 438 të Kodit të Procedurës Penale thuhet:

"Kur lind nevoja **për njehsimin ose ndryshimin e praktikës gjyqësore**, Gjykata e Lartë **ka të drejtë** të tërheqë për shqyrtim në Kolegjet e Bashkuara çështje të ardhura për shqyrtim në Kolegjin Penal, kurse në pikën 2 të tij thuhet: "Tërheqja e çështjeve bëhet me vendim të Kryetarit të Gjykatës së Lartë ose të Kolegjit Penal".

Në shkronjën "c" të nenit 14 të ligjit organik të Gjykatës së Lartë, në të cilin përcaktohen çështjet që gjykohen në Kolegjet e Bashkuara, thuhet: "Kërkesat **për njehsimin ose ndryshimin e praktikës gjyqësore**".

Siç shihet, rastet në të cilat kolegjeve të veçanta të Gjykatës së Lartë apo dhe kryetarit të kësaj gjykate, i lind e drejta për të tërhequr çështje në gjykim në Kolegjet e Bashkuara, janë qartësisht të përcaktuara në mënyrë të tillë që nuk lihet shteg për rritjen e numrit të tyre (rasteve). Ato janë dy: a) **njehsimi** dhe b) **ndryshimi i praktikës gjyqësore**.

Po kështu, nga vetë formulimi i dispozitave të përmendura, del fare qartë se, nevoja për njehsim ose ndryshim është e kushtëzuar domosdoshmërisht **me ekzistencën e praktikës gjyqësore**, në lidhje me çështje të ndryshme që kanë pasur për zgjidhje të njëjtin objekt gjykim. Në kuptimin që, **për të pasur praktikë gjyqësore**, numri i çështjeve të gjykuara më parë nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ose nga gjykatat e shkallëve të tjera të gjykimit nuk ka rëndësi, mjafton që të jenë dhënë më parë disa vendime të formës së prerë për çështje analoge.

Ndryshe nga sa më sipër, në rastin objekt shqyrtimi në Kolegjet e Bashkuara, kjo ishte çështja e parë që erdhi për t'u gjykuar, jo vetëm në Gjykatën e Lartë, por edhe në vetë dy gjykatat e apelit (Gjykata e Apelit Tiranë dhe ajo për Krime të Rënda) midis të cilave ka lindur mosmarrëveshja e kompetencës.

Në këto kushte, megjithëse zgjidhja e shpejtë në përputhje me kërkesat e ligjit e kësaj mosmarrëveshjeje, mund të ndikojë në evadimin e çështjeve të mbartura, që për shkak të keqkuptimeve apo keqinterpretimit të ndryshimeve të Kodit të Procedurës Penale dhe pikës 2 të dispozitës së nenit 11 të ligjit nr.9110, datë 24.7.2003 "Për organizimin dhe funksionimin e gjykatave për krime të rënda", vazhdojnë të qëndrojnë pezull, nuk i lind e drejta Kryetarit të Gjykatës së Lartë që të tërhiqte çështjen nga Kolegji Penal dhe ta dërgonte për gjykim në Kolegjet e Bashkuara.

Investimi pa vend, në kundërshtim me ligjin, sikurse në rastin konkret, i Kolegjeve të Bashkuara për të zgjidhur nevoja të karakterit organizativ midis gjykatave, mendoj se përbën precedent negativ me pasojë të dëmshme për pavarësinë e gjykatave në të ardhmen.

Besoj se kjo duhet të ketë qenë edhe arsyeja që, në ndryshimet që iu bënë dispozitës së nenit 438 të Kodit të Procedurës Penale me ligjin nr.8813, datë 13.6.2002, i është hequr e drejta Kryetarit të Gjykatës së Lartë për të dërguar në Kolegjet e Bashkuara çështje, të cilat, sipas formulimit të mëparshëm të kësaj dispozite, konsideroheshin **me rëndësi të veçantë**.

Për arsyet e parashtruara më lart, jam i mendimit që kjo çështje nuk duhej të vazhdonte të gjykohej nga Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, por të dërgohej për shqyrtim në Kolegjin Penal të saj.

Spiro Spiro